

به نام خدا

خلاصه گزارش اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه الحاق یک تبصره به ماده (۱۷۷) تنفیذی قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران موضوع ماده (۱۲۹) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۳»

مقدمه

استراتژی و برنامه انتقال پادگان‌ها و اماکن نظامی و برخی از کارخانجات صنعتی دفاعی به خارج از شهرها دارای سوابق قانونی متعدد بوده که از حدود ۱۵ سال قبل تاکنون، همواره به نحوی از انحا و با اندک تغییرات و اصلاحاتی در قوانین برنامه‌های دوم، سوم و چهارم توسعه و بودجه‌های سنواتی تکرار شده اما تاکنون اجرا نشده است.

اهداف لایحه

سیاست‌ها و برنامه‌های جدید نظامی مبین آن است که اماکن و اراضی نظامی به خارج از شهرها انتقال یابد. با توجه به اینکه قوانین متعدد برنامه‌های توسعه‌ای و سنواتی تأکیدی برای این امر بوده است اما به علت محقق نشدن اهداف مذکور، این لایحه با رویکردی جدید، مبنی بر اعمال نقش وزارت مسکن و شهرسازی برای خرید و جابه‌جایی توافقی با وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، به دنبال تحقق آن سیاست‌هاست.

گفتنی است تسهیلات اعتباری و بانکی خرید آن املاک، در بودجه سالیانه کشور پیش‌بینی می‌شود و یا از محل فروش املاک مذکور، قیمت مورد توافق به وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح پرداخت می‌گردد.

بررسی و ارزیابی لایحه

- بررسی‌ها نشان می‌دهد که ابزارهای لازم قانونی برای اجرایی شدن برنامه‌های انتقال اماکن و اراضی موصوف وجود دارد که نه تنها ضرورتی به تصویب لایحه پیشنهادی متصور نیست، بلکه لایحه مذکور مغایرت‌ها و تناقض‌هایی را با قوانین و مقررات جاری از جمله برخی از اصول قانون اساسی به همراه دارد. - با توجه به وجود قوانین و مقررات جاری، الزامی برای پیشنهاد لایحه‌ای جدید و ورود ثالث، یعنی وزارت مسکن و شهرسازی نمی‌باشد، زیرا قوانین موجود قابلیت اجرایی را دارد. و این مسئله با اعمال ماده (۶۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و تصویب هیئت وزیران امکان‌پذیر خواهد بود.

- شهرها نیاز مبرم به فضای مناسب برای احداث و ایجاد مراکزی برای ارائه خدمات عمومی به شهروندان و تأسیسات عام‌المنفعه مانند فضای سبز، درمانی، ورزشی، رفاهی و ... هستند که این امر با توجه به قوانین و مقررات موجود و دستورالعمل هیئت وزیران در استفاده از اراضی مذکور امکان‌پذیر خواهد بود.

- با توجه به رویکرد این لایحه و در صورت قطعه‌قطعه شدن اماکن و اراضی مزبور و فروش آن توسط وزارت مسکن و شهرسازی و در نتیجه ساخت‌وسازهایی که در این مکان‌ها ایجاد می‌شود، مشکلات و معضلات متعدد جامعه شهری بیشتر خواهد شد.

- لایحه پیشنهادی به معنای فروش املاک دولت به دولت بوده و اساساً صحیح و منطبق با اصول و موازین حقوقی نیست.

- استفاده مستقیم از درآمد حاصل از فروش مجدد عرصه و اعیان اماکن مذکور توسط وزارت مسکن و شهرسازی مغایر اصل پنجاه و سوم قانون اساسی است.

- اعطای اختیار در زمینه امور اجرایی و تقنینی به شورای عالی شهرسازی و معماری مغایر اصول ۶۰ و ۸۵ قانون اساسی است.

- دخالت دادن وزارت مسکن و شهرسازی در امر خرید اموال غیرمنقول نیروهای مسلح با بند «۱۷» سیاست‌های کلی نظام (در دوره چشم‌انداز) مبنی بر تغییر نقش و اندازه دولت و بند «۴۲» آن، ناظر بر محدود کردن تصدی دولت در فعالیتهای اقتصادی (اصل ۴۴ قانون اساسی) و با سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی مغایر است. - خرید به قیمت توافقی مغایر با قانون برگزاری مناقصات و مزایده است و قیمت توافقی هیچ‌گونه مأخذ قانونی ندارد.

نتیجه‌گیری

با توجه به رویکرد این لایحه، به نظر می‌رسد لایحه پیشنهادی در تناقض آشکار با برخی از قوانین و مقررات جاری از جمله بعضی از اصول قانون اساسی می‌باشد و موضوع انتقال اماکن و اراضی نظامی از طریق قوانین و مقررات جاری قابل اجرا است.

با ملاحظات جمیع جهات، اصلاح و انفع آن است که ماده (۶۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مورد توجه قرار گیرد و جایگزینی تملکات در هیئت دولت مصوب شود به طوری که بخش اعظمی از محل مورد نظر، جهت احداث و ایجاد مؤسسات ارائه‌کننده خدمات عمومی و عام‌المنفعه از قبیل مراکز بهداشتی و درمانی، آموزشی، فرهنگی، رفاهی و ... مورد استفاده قرار گیرد.